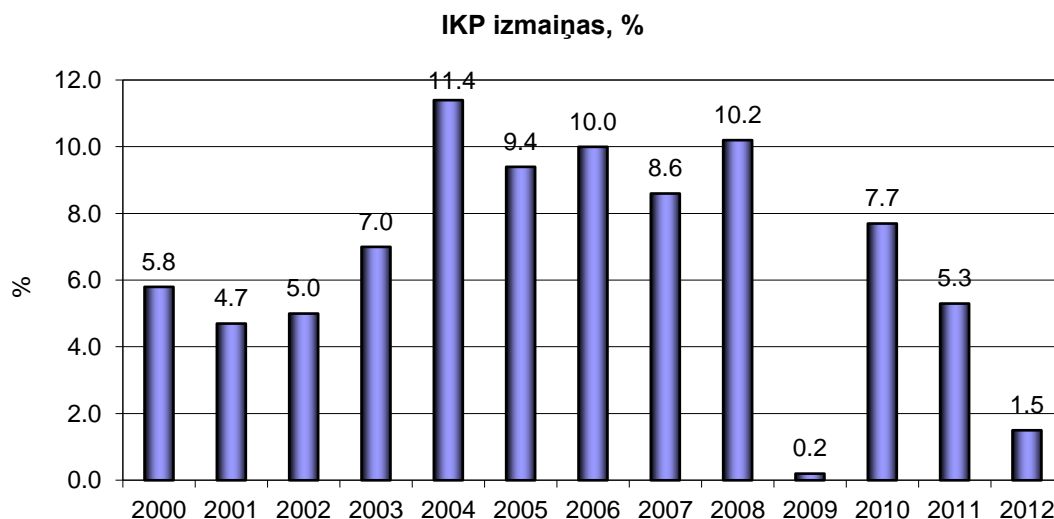

Ekonomika

Baltkrievija pēc neatkarības iegūšanas, tāpat kā pārējās bijušās padomju republikas, piedzīvoja ekonomisko krīzi. Līdz ar smago inflācijas nastu Baltkrievijas uzņēmēji saskārās gan ar vietējās, gan centrālās valsts varas neizdarību un korumpētību – patvaļīgu noteikumu izmaiņšanu, neskaitāmām bargām pārbaudēm, kas kavēja uzņēmējdarbības uzsākšanu un ekonomisko izaugsmi. Saskaņā ar 1996. gadā veikto Pasaules Bankas pētījumu, nabadzīgo iedzīvotāju skaits Baltkrievijā bija pieaudzis no 5% 1992. gadā līdz 22% 1995. gadā. Negatīvu iespaidu uz Baltkrievijas ekonomiku atstāja arī 1998. gada Krievijas finanšu krīze. Valstī bija nepieciešams īstenot ekonomiskās reformas. Savienība ar Krieviju pavēra Baltkrievijas precēm plašu noieta tirgu un ļāva tai iegādāties naftu un gāzi par Krievijas iekšējā tirgus cenām. Pakāpeniski Baltkrievija uzlaboja savus ekonomiskos rādītājus. Tomēr pasaules ekonomiskā krīze ietekmēja arī Baltkrievijas ekonomiku un 2009. gadā IKP pieaugums bija vairs tikai 0,2%. Lielus zaudējumus cieta Baltkrievijas rūpniecība. Lai novērstu maksājuma bilances deficītu, Baltkrievijas valdība vienojās ar Starptautisko Valūtas fondu par aizdevuma piešķiršanu. Devalvēja Baltkrievijas nacionālo valūtu - rubli.

Eksporta pieaugums un reformas veicināja iekšzemes kopprodukta pieaugumu 2010. un 2011. gadā par 7,7% un 5,3% attiecīgi. 2011. gadā valsts izaugsmi nobremzēja finanšu krīze, kuru izraisīja enerģētisko piegāžu izmaksu palielināšanās, valsts valūtas kursa pārvērtēšana. Rezultātā valdība īstenoja kārtējo Baltkrievijas rubļa devalvāciju. Situācijas stabilizēšanai tika piesaistīts vairāku miljardu kredīts no Eirāzijas Ekonomiskās kopienas Pretkrīzes fonda un „Sberbank”, kā arī pārdots valstij piederošs uzņēmums „Beltransgaz”.

2012.gadā IKP pieaugums bija tikai 1,5%.

Avots: Baltkrievijas Statistikas komiteja – <http://belstat.gov.by>

Deviņdesmito gadu vidū Baltkrievijas galvenā problēma bija augstais inflācijas līmenis, kas 1999. gadā sasniedza 300%. Ar reformu palīdzību Baltkrievija panāca pakāpenisku inflācijas līmeņa samazināšanos. 2007. gadā inflācijas līmenis bija sarucis līdz 8,4 %, bet jau 2011. gadā finanšu krīzes iespaidā tas atkal strauji pieauga, sasniedzot 53,2% un 2012.gadā – 59,2%.

Baltkrievijas novietojums Eiropas austrumu daļā ir stratēģiski izdevīgs gan no ekonomiskā, gan ģeopolitiskā viedokļa. Tā atrodas nozīmīgu dzelzceļu, automaģistrāļu un komunikāciju līniju krustpunktā – naftas, gāzes cauruļvadu līnija un komunikāciju sistēma savieno Rietumeiropu ar Krieviju un Āziju. Tādēļ Baltkrievijai ir lielas iespējas kļūt par placdarmu ārvalstu investoriem, kuri tiecas iekarot NVS (Neatkarīgo Valstu Sadraudzība) tirgu.

Baltkrievija no Padomju Savienības laikiem saglabājusi samērā labu rūpniecisko bāzi. Turklāt Baltkrievijai ir plašs lauksaimniecības potenciāls un augsts iedzīvotāju izglītības līmenis. Tomēr Baltkrievija vēl atrodas sarežģītā ekonomikas pārstrukturizācijas periodā, pārejot no valsts regulētas ekonomikas (ar uzsvāru uz militāro un smago rūpniecību) uz brīvā tirgus ekonomiku.

Baltkrievijas nozīmīgākais minerālais resurss ir kūdra, kuru izmanto gan kā kurināmo un mākslīgo mēslojumu, gan kā ķīmiskās rūpniecības izejvielu. Baltkrievijā vēl sastopami māla, smilts, krīta, dolomīta, fosforīta, akmens un kālija sāls krājumi. Nozīmīga Baltkrievijas dabas bagātība ir meži. Meži aizņem aptuveni trešdaļu Baltkrievijas teritorijas. Tādēļ svarīga tautsaimniecības nozare ir mežsaimniecība un kokrūpniecība. Baltkrievijai ir nelieli naftas un dabasgāzes krājumi, bet lielāko daļu šo resursu Baltkrievija ievēd no Krievijas.

Galvenie rūpniecības sektori Baltkrievijā ir traktoru un smagās tehnikas ražošana, zemes racēju ražošana būvniecībai un izraktnu ieguvei, lauksaimniecības tehnikas, motociklu ražošana, kā arī ķīmikāliju, mākslīgo mēslojumu, tekstilizstrādājumu un patēriņa preču ražošana.

Nozīmīgākie lauksaimniecības produkti Baltkrievijā ir kartupeļi, lini, kaņepāji, cukurbietes, rudzi, auzas un kvieši, kā arī liellopi, cūkas un cāļi. Svarīga ir arī piena ražošana.

Lauksaimniecību negatīvi ietekmēja Černobiljas atomelektrostacijas avārija Ukrainā (1986.g.).

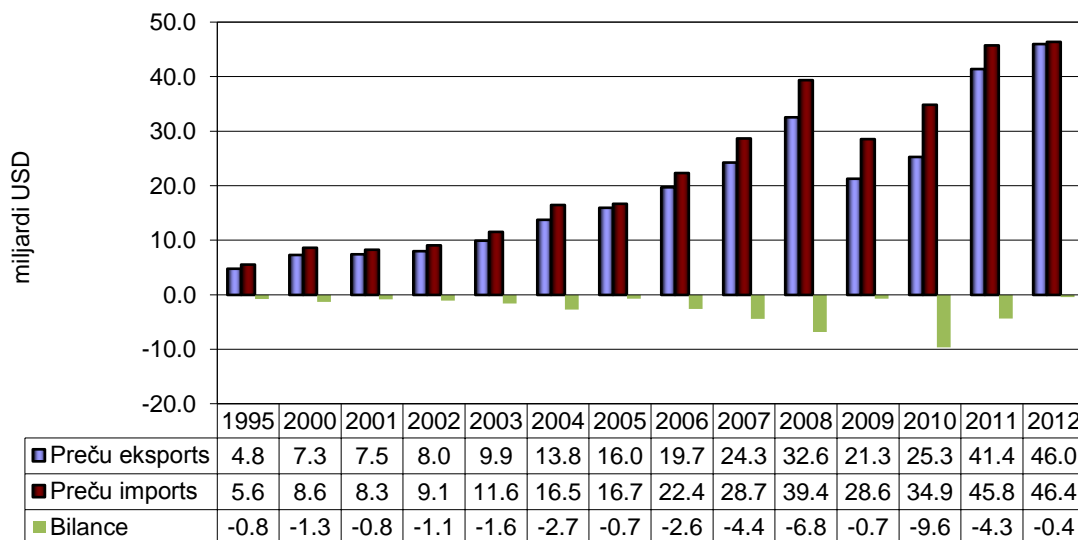
Ārējā tirdzniecība

Baltkrievijas preču tirdzniecības apgrozījums ar ārvalstīm pēdējos gados ir ievērojami pieaudzis, taču imports ir audzis straujāk nekā eksports.

Preču eksports 2012. gadā sasniedza 46 miljardi USD, savukārt preču imports – 46,4 miljardi USD. Ārējās tirdzniecības bilance ir negatīva (- 413 miljoni).

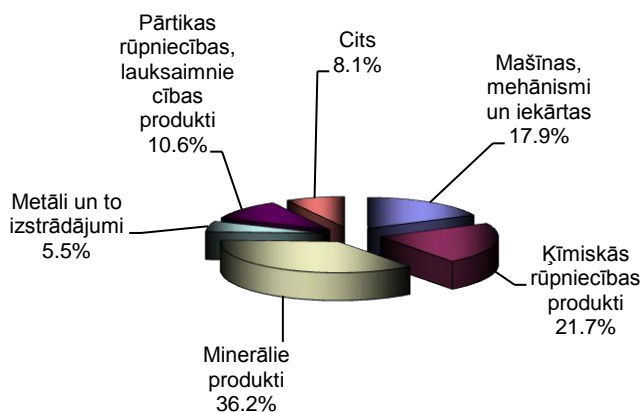
Galvenie Baltkrievijas ārējās tirdzniecības partneri ir NVS valstis. 2012. gadā Baltkrievijas kopējais ārējās tirdzniecības apgrozījums ar NVS valstīm sasniedza 53,8 miljardus USD, savukārt ar pārējām valstīm – 38,6 miljardu USD. Eksports uz NVS valstīm 2012. gadā bija 23,7 miljardi USD (51,5% no kopējā preču eksporta apjoma), savukārt imports – 30,1 miljardi USD (64,9% no kopējā eksporta apjoma).

Baltkrievijas preču ārējā tirdzniecība, miljardi USD

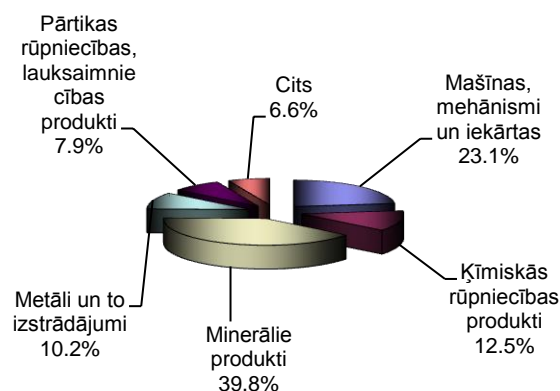

Avots: Baltkrievijas Statistikas komiteja – <http://belstat.gov.by>

**Eksports pa galvenajām preču grupām
2012.gadā**

**Imports pa galvenajām preču grupām
2012.gadā**

Avots: Baltkrievijas Statistikas komiteja – <http://belstat.gov.by>

Pakalpojumu eksports 2012.gadā sasniedza 6,6 milj. USD, savukārt pakalpojumu imports – 3,8 milj. USD. No tiem visvairāk gan eksportēti, gan importēti tika transporta pakalpojumi, attiecīgi 54,5% un 38,9% no kopējā apjoma.

Investīcijas

Ārvalstu uzkrātās tiešās investīcijas Baltkrievijā ievērojami pārsniedz Baltkrievijas uzkrātās tiešās investīcijas ārvalstīs. 2012. gada beigās Baltkrievijas uzkrātās tiešās investīcijas ārvalstīs sasniedza 402,6 miljonus USD, pieaugot par 38,7% salīdzinājumā ar 2011. gada beigām, savukārt ārvalstu uzkrātās tiešās investīcijas Baltkrievijā sasniedza 14,4 miljardus USD (+11%).

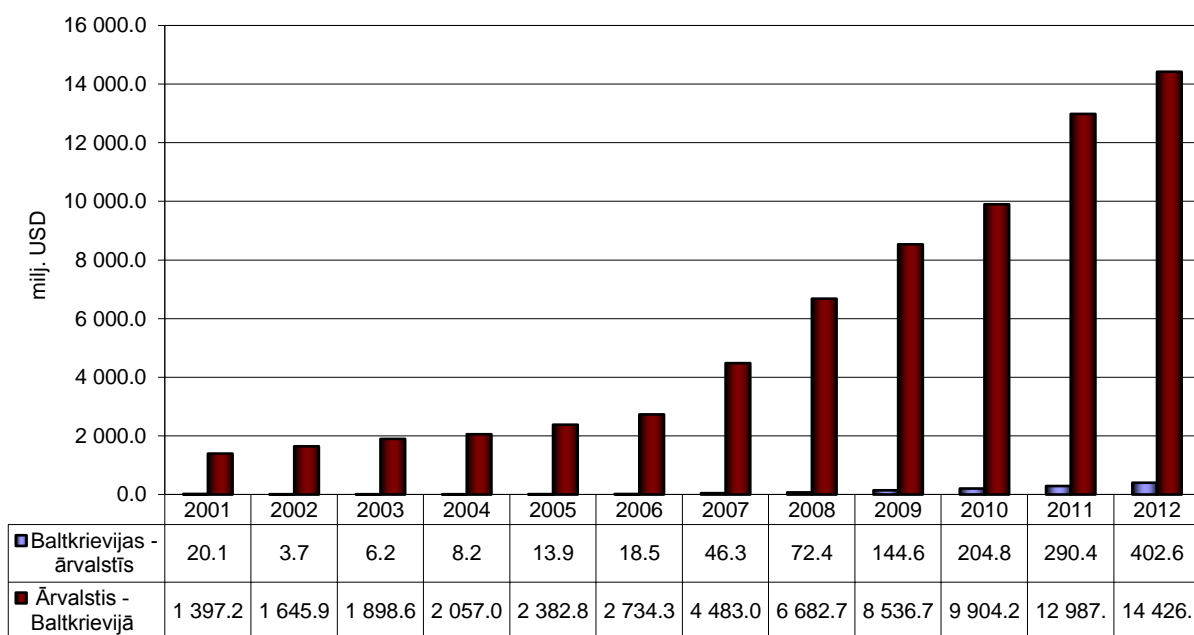
Veiksmīgākie investīciju projekti Baltkrievijā ir bimetāla lentzāģu ražošanas uzņēmums *JV Bakko Bisov*, dzērienu ražotājs *Coca-Cola Belarus*, stikla izstrādājumu ražotājs Baltkrievijas – Austrijas kopuzņēmums *Elisovo*, furgonu ražotājs *Maz-Man*, dzērienu ražotājs *Sjabar*, zivju konservu ražotājs *JV Santa Impex Brest* un divi mobilo sakaru operatori - *Mobilnaya tsifrowaya swyaz* un *Mobile TeleSystems*.

Baltkrievija ir vienīgā NVS valsts, kura ir parakstījusi Investīciju Kodeksu (2001.gadā). Šis fundamentālais instruments regulē gan nacionālās, gan starptautiskās investīcijas valstī. Investīciju Kodekss aizsargā ārvalstu investoru īpašuma tiesības, kā arī piedāvā tiem atlaides muitas un valūtas jomā. Veicot uzņēmējdarbību Baltkrievijā, ārvalstu investoriem nav noteikti investīciju apjoma un uzņēmējdarbības veidu ierobežojumi. Baltkrievijā nodibināta arī Ārvalstu investīciju konsultatīvā padome, kuru vada Baltkrievijas premjerministrs. Padome palīdz definēt un īstenot pasākumus nolūkā piesaistīt ārvalstu investīcijas un uzlabot uzņēmējdarbības vidi Baltkrievijā, kā arī palīdzēt ārvalstu investoriem risināt problēmas, kas saistītas ar ekonomisko darbību Baltkrievijā. Minētā padome nodarbojas ar investīciju likumdošanas uzlabošanu, brīvo ekonomisko zonu attīstīšanu, Baltkrievijas nodokļu un muitas sistēmas uzlabošanu, kā arī valsts tēla spodrināšanu ārvalstīs.

Pašlaik Baltkrievijas Republikā ir izveidotas sešas brīvās ekonomiskās zonas: Brestas (1996. gadā), Vitebskas (1999.gadā), Gomeļas (1998. gadā), Grodņas (2002. gadā), Minskas (1998. gadā) un Mogiļevas (2002. gadā).

Avots: Baltkrievijas Republikas prezidenta oficiālā tīmekļa vietne - www.president.gov.by

Uzkrātās tiešās investīcijas, milj. USD

Avots: Baltkrievijas Nacionālā banka - www.nbrb.by